

Wespspin rukt op in de natuur

Klimaatverandering in onze achtertuin.

Angelique Aelen-Giesen, Reuver

Langzamerhand is iedereen er wel van doordrongen dat ons klimaat opwarmt. Behalve het gevaar van de stijgende zeespiegel voor een laaggelegen land als Nederland, heeft het ook zo zijn prettige bijkomstigheden. Zo komen er planten en dieren vanuit het zuiden naar ons land, die we voorheen alleen kenden van onze vakanties in zonniger oorden.

Op een Belgische site vond ik de volgende amusante anecdotte over de opmars der dieren: "Allez, nog efkes wachten en we krijgen hier olifanten en giraffen voor de deur. Dan zal het kot te klein zijn!". Zo'n vaart zal het niet lopen.

Een van de dieren waarmee ik U kennis wil laten maken is de wespspin, met haar zondagse naam *Argiope bruennichi* genaamd.

Tijgerspin

Sinds de tachtiger jaren van de vorige eeuw is deze Zuid-Europese spin aan een opmars vanuit het Middellandse-Zeegebied bezig en inmiddels heeft ze al het noorden van het land bereikt.

Ze stelt weinig eisen aan haar leefgebied, dus we kunnen haar in diverse terreinen vinden, zowel op de heiden als in bermen en weilanden langs onze "Moeder" Maas.

Het vrouwtje heeft een lichaamslengte van 15 tot 17 millimeter, met een zilverachtig behaard kopborststuk en een grillig geel-zwart gestreept achterlijf en dito poten, waardoor ze in eerste instantie op een fors uitgevallen wesp lijkt.

Als je haar eenmaal hebt gezien, valt ze absoluut met geen enkele andere spinnenvrouw te vergelijken. Ze bouwt een zogenaamd wielweb dat lijkt op dat van de gewone kruisspin, maar ze spint er een eigenaardige "draad van Arachne" doorheen. Het is een opvallende zijdeachtige, niet-klevende zigzagband van boven naar beneden, het zogenaamde stabilimentum, waarvan de functie niet helemaal duidelijk is.

Meestal bouwt ze haar web dicht bij de grond, vaak in heide maar

ook op grassen en struikjes. Ze zit dan, net als andere kruisspinnen ondersteboven in het centrum van het web, meestal op de zigzagband, waardoor ze voor passerende insecten minder opvalt, vooral als het web door aanraking of de wind heen en weer beweegt. Bij verstoring kan ze zich snel naar beneden laten vallen doordat de draad aan de spintepels met het centrum van het web verbonden blijft. En als het gevaar geweken is, kan

Mevrouw Wespspin

ze zich meteen weer langs het touwladertje naar boven laten glijden.

Dankzij haar uiterlijk wordt ze ook wel tijgerspin genoemd. Die naam doet haar eer aan, want ze kan prooien ter grootte van een forse libel vangen. Haar hoofdvoedsel bestaat echter uit sprinkhanen en andere gevleugelde insecten.

Levensgevaarlijk

Maar mevrouw is ook levensgevaarlijk voor haar echtgenoot. Hij is veel kleiner dan zij, ongeveer 5 millimeter en bruinachtig. De kans om hem te zien is dan ook vrij klein. Zijn enige functie is het voortplanten van de soort via het doorgeven van zijn sperma. Meestal sneuvelt hij al binnen enkele dagen na zijn laatste vervelling, tenzij hij kans ziet om na de paring een sprintje te trekken en het vege spinnenlijf te redden. In de meeste gevallen vindt mevrouw haar man echter letterlijk om op te vreten en geeft pa zijn genen daadwerkelijk door als voeding voor de eitjes. Recycling ten top! De grootste kans om te overleven heeft hij door te paren met een jong vrouwtje. Deze zijn nog niet zo agressief, maar als ze eenmaal hebben gepaard is de kans op een tweede paring niet geheel zonder risico. Mannetjes die hun geluk daarna nog eens willen beproeven, moeten hun durf vaak met de dood bekopen.

Voortplanting

De paring vindt meestal plaats in juli of augustus, omdat de spinnen dan volwassen zijn en er voldoende voedselaanbod is. Het zijn ook de beste maanden om ze te observeren. Met een beetje geluk zie je dan een web met een vrouwtje in het midden en enkele mannetjes aan de rand van het web, in afwachting van hun kortstondige geluk. Een maand na de paring zet het vrouwtje haar eitjes af, haar hoogzwangere lijf is dan flink opgezwollen. Ze spint vervolgens een ronde, gekraagde eicocon ter grootte van ca. 2 centimeter, die nog het meest lijkt op de gestreepte zaaddoos van een papaver. Deze cocon zet ze vast

Eicocon van een wespspin

tussen de planten. Hij bevat wel 300 tot 400 eitjes. Een maand na het leggen komen de jonge spinnetjes uit het ei, maar ze overwinteren lekker knus samen in de beschutte cocon. Pas in mei of juni komen ze tevoorschijn. Het mag duidelijk zijn dat in bermen en op andere plaatsen waar niet meer laat gemaaid wordt de kans op overleven van het nageslacht het grootst is, anders is pa helemaal voor niets gesneuveld!

Ballonvaart

De jonge spinnetjes vervellen al na één dag en verspreiden zich daarna door het zogenaamde "ballooning". Ze gaan met hun achterste omhoog op een grasriet of takje zitten en beginnen met het spinnen van een lange draad waarmee ze "hengelen" naar de wind. Zodra de wind door de luchtdruk vat krijgt op de draad laten ze zich door de opstijgende lucht op de wind meevoeren, waardoor ze afhankelijk van snelheid en richting grote afstanden kunnen afleggen. Ook andere spinnensoorten gebruiken deze methode overigens om vanuit hun territorium uit te waaiëren over het land, maar de meeste andere soorten doen dit in het najaar, vandaar dat je dan ook

zo lekker met je gezicht tegen een plakkerige spindraad aan kunt lopen. Mamma wespspin sterft in de loop van de winter maar de eicocons, ook wel tabakszakken genoemd, kunnen we de hele winter waarnemen. Daarin wachten de honderden jongen op de nieuwe lente, om ons in de zomer weer van een fraaie nieuwe generatie prachtige wespspinnen te laten genieten.

Het mag duidelijk zijn dat de schrijfster van dit artikel helemaal pro-spin is!

Geraadpleegde literatuur:

Klimaatverandering in de achtertuin, Informatie voor IVN Natuurgidsen

De opmars van de wespspin; Jaap van der Linden, Nederlandse Faunistische mededelingen 11-2000, blz. 45 t/m 53

Zo leven spinnen; Maarten de Jongh

Tirion's nieuwe insectengids

Internetsites:

www.milieu&natuurcompendium.nl

www.natuurkalender

www.naturalis.nl

www.slamenietdood.nl